

om met het vernieuwen van de palissade en de bouw van een goed huis te beginnen. Wegens het dubbele voordeel voor de Compagnie vertrouwde het bestuur dat het daaraan, volgens een begroting niet meer dan f 2580,-, zou mogen besteden. Aan een begroting van de jaarlijkse kosten van de militaire bezetting wordt evenwel geheel voorbijgegaan. [fol. 1641] Een sergeant die met 20 Buginese militairen vanuit Padang was gezonden om vandaar tot Pasmaman alle zoutbranderijen te vernielen, heeft bij terugkomst gerapporteerd dat de berg- en strandvolkeren zich daartegen niet zouden verzetten, als het zout maar voor verkoop naar Priaman gezonden kon worden, omdat de tocht naar Padang ver en moeilijk is. Het bestuur is nagegaan of deze mensen, zonder dat de kosten hoger zouden worden, of dat er een ander nadeel voor de Compagnie zou zijn, geholpen konden worden. Het bestuur slaagde daarin door met twee van de rijkste kooplieden af te spreken dat zij het zout in het pakhuis te Padang aannemen en het onder toezicht van hun eigen mensen vervoeren en lossen. Ze zullen ondergewicht en verlies voor hun rekening nemen en er te Padang in goud voor betalen. De Compagnie draagt dan slechts het vervoer [fol. 1642] en risico ter zee. De Hoge Regering is het met het bestuur eens dat deze post te verwaarlozen is. Het vervoer kan geschieden, als de sloepen en tandjungpura's niet voor andere zaken nodig zijn, en het vaarwater tussen Padang en Priaman is zo kort en beschermd door eilandjes dat de vaartuigen weinig gevaar lopen. Om deze redenen en omdat er hoop is dat de afzet van zout toeneemt en de zoutketen met toestemming van de eigenaren vernield kunnen worden, is dit voorstel goedgekeurd. Als de vernieling met geweld zou moeten geschieden, zou dat aanleiding tot grote en langdurige ongeregeldeheden kunnen geven. Uit de brief van oktober 1763 bleek evenwel dat het bestuur de gehuchten tussen Priaman en Pakkadangan een vast aantal zoutketen heeft toegestaan, daar geheime bouw toch niet verhinderd kon worden. De gehuchten hebben sluikbouw steeds gedaan, [fol. 1643] ondanks maatregelen die daartegen van tijd tot tijd genomen zijn. Met deze toestemming voor zoutketen is ingestemd, als het aantal maar niet zo groot wordt dat de zouthandel van de Compagnie er onder lijdt. Maar het is zeker dat men niet zo toegeeflijk aan de inlander moet zijn, dat de zouthandel van de Compagnie geheel onmogelijk wordt gemaakt. Dat moet met zachte hand voorkomen worden en het is beter een klein aantal zoutketen te hebben, dan een groot aantal oogluikend toe te staan, dan wel zich bij de inlander gehaat te maken door ze telkens in brand te steken. Deze verdraagt het slecht dat hij bij een ander tegen een door deze te stellen prijs moet kopen, of daaraan gebrek moet lijden, wat hij op eigen kracht zelf kan produceren. De ervaring heeft geleerd dat men met geweld het spel niet meester kan zijn. [fol. 1644] Men is het eens met de mening van het huidige bestuur in zijn brief van 15 september 1764 dat er over deze zaak onnodige ophef is gemaakt. Het bestuur verzekert dat er bij een matige toestemming van sluikbouw geen nadeel voor Compagnies zouthandel te vrezen valt. Omdat de Sumatranen zeer afkerig zijn van dwang, kan te grote strengheid hen wel eens balorig maken en de handel geheel blokkeren. Uit de lijst van 1 juni 1763 met alle textiel die in voorraad was, die het bestuur bij de brief van 25 juni had gevoegd, bleek dat vooral de Coromandelse witte en bruin-blauwe parcallen en de Bengaalse sollogesjes de vastgestelde prijs niet gehaald hebben, maar als de verschillende soorten door elkaar genomen worden, [fol. 1645] hebben de Suratse goederen de marktprijs ruimschoots gehaald en de Coromandelse en Bengaalse bijna het vastgestelde percentage. Daarbij wordt opgemerkt dat de textiel, vooral de blauwe, op de schepen doorgaans aan groot bederf onderhevig is. Daarom zijn 67 pakken blauwe textiel, zowel als van de overige, tot nader bevel van de Hoge Regering aangehouden. Daar men de verkoop aan de trouw van het bestuur overliet, moest het wel beloven dat het zijn best zou doen er de hoogst mogelijke prijs voor te krijgen. Er was hoop dat het daarmee mettertijd beter zou gaan. Immers, gewoonlijk is het effectieve bod dat de kooplieden bij verkoop doen, wat hoger dan wat zij vooraf zeggen te zullen geven, als men ze daarom vraagt. Gezien de grote voorraad textiel en de geringe afzet te Batavia, is [fol. 1646], om de afzet op Sumatra's Westkust te bevorderen, het bestuur gemachtigd om wat bij ontvangst van het formele antwoord nog niet is verkocht, voor de prijs daarin genoemd, of uiterlijk 2 of 3 % minder, te verkopen.